

Åtgärder för hygien och säkerhetsavstånd enligt lagen om smittsamma sjukdomar.

Innehåll

1. Vad handlar det om?	1
2. Åtgärder på stationer, i terminaler och motsvarande lokaler samt i trafikmedel	2
Ge anvisningar till passagerarna och personalen.....	2
Tänk på säkerhetsavståndet!	2
Tänk särskilt på utmaningarna under rusningstid!.....	3
Anvisningar för användning av munskydd.....	3
Erbjud möjlighet att sköta handhygien!.....	4
Städa och vädra!	4
Gör upp en plan!	5
Länkar till andra myndigheters anvisningar och rekommendationer	5

1. Vad handlar det om?

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) har kompletterats med tillfälliga bestämmelser för förhindrande av spridning av coronavirussmitta i trafiken, som är i kraft 22.2–30.6.2021. Bestämmelserna och de skyldigheter som ingår i dem gäller alla aktörer inom persontrafik samt aktörer som disponerar över stationer, terminaler och motsvarande lokaler i Finland. Skyldigheten att vidta åtgärder för hygien och säkerhetsavstånd började genast när lagen trädde i kraft. I dessa anvisningar förklaras innehållet i de åtgärder för hygien och säkerhetsavstånd som krävs enligt lagen om smittsamma sjukdomar. Mer information finns i vår [lista över vanliga frågor](#).

Även andra nationella myndigheter har gett rekommendationer och anvisningar för att förebygga covid-19-smitta. Gällande anvisningar och rekommendationer kan fortfarande tillämpas för att vidta åtgärder för hygien och säkerhetsavstånd. Beakta också internationella organisationers anvisningar för hälsosäkerhet (bl.a. inom luftfart EASA, ICAO, IATA, inom sjöfart IMO och i EU ECDC).

I genomförandet av åtgärder för hygien och säkerhetsavstånd är det viktigast att komma ihåg att målet är att tillsammans förhindra spridning av coronavirussmitta med alla tänkbara metoder. Aktörerna kan göra en helhetsbedömning vid valet av de åtgärder som ska användas i praktiken.

2. Åtgärder på stationer, i terminaler och motsvarande lokaler samt i trafikmedel

Ge anvisningar till passagerarna och personalen

Den viktigaste skyddsåtgärden för förhindrande av covid-19-smitta i trafiken är att **inte resa om man är sjuk** och att förare och annan personal i fortskaffningsmedlen inte kommer till jobbet om de är sjuka.¹ Även undvikande av närkontakter, munskydd och handhygien är viktiga sätt att förhindra spridning av viruset. Passagerarna ges anvisningar för korrekt användning av mun- och nässkydd (<https://www.ttl.fi/sv/anvisning-nasskydd-andningsskydd/>).

Påminn passagerarna om dessa metoder exempelvis genom högtalarutrop, anvisningar, anvisningstavlor och skyltar. Informera om metoderna också i system för biljettköp och bokning, i ruttplanerare samt i elektroniska ärendehanterings- och kommunikationskanaler. Man kan gärna beakta avbokning av bokade resor på grund av sjukdom i bokningsanvisningarna och -villkoren.

Tänk på säkerhetsavståndet!

Med närkontakt avses att personer har fysisk kontakt eller vistas ansikte mot ansikte eller i samma utrymme på mindre än två meters avstånd i över 15 minuter.² Man ska sträva efter att förhindra närkontakter med sådana metoder som den aktör som ansvarar för verksamheten rimligen har tillgång till, på ett sådant sätt att verksamheten kan fortsätta så störningsfritt som möjligt, men tryggt. Fundera på hur passagerarna bäst kan hålla säkerhetsavstånd och instruera dem att agera enligt detta.

Ordna passagerarnas vistelse och rörelser så att de har gott om utrymme, i enlighet med vad som är möjligt med tanke på verksamhetens särdrag. Tanken är att man med olika arrangemang ska ge passagerarna möjlighet att hålla tillräckliga säkerhetsavstånd. Man ska sträva efter att undvika täta köer, rusning och andra situationer där folk packas tätt i lokalerna med hjälp av högtalarutrop som styr hur folk rör sig, spridning av tidtabellerna, passager som endast anvisas för passagerare, golvdekaler, flyttbara avgränsningsband och -stolpar, särskilda tekniska lokallösningar såsom mellanväggar, genomskinliga skyddsskivor och andra motsvarande lokalitetslösningar som separerar människor, omplacering av kundplatser och begränsning av användningen av dem eller begränsning av passagerarantalet på eget initiativ. Om man på eget initiativ begränsar antalet passagerare bör man i informationen till passagerarna uppmana dem att reservera mer tid för resan. När det tillåtna antalet passagerare i ett trafikmedel uppfylls väntar resten av passagerarna på nästa tur, precis som i normala fall när kapaciteten fylls.

Försök minimera kontakterna mellan föraren och passagerarna, exempelvis genom att rekommendera att resor beställs och betalas via nätet eller med olika mobilapplikationer. Bedömningen av ett tillräckligt avstånd mellan passagerarna påverkas

¹ Anvisning från Institutet för hälsa och välfärd (THL) för kollektivtrafiken 25.5.2020

² THL:s definition av närkontakter (13.3.2021)

bland annat av storleken på trafikmedlets passagerarutrymme samt luftströmmarna, -filtreringen och -växlingen. Se till att åtgärderna inte har negativa effekter på trafiksäkerheten

Exempel på placering av passagerare³:

I mån av möjlighet ska man i bussar/tåg/spårvagnar sträva efter att inte fylla bänkar bredvid varandra förutom om man hör till samma hushåll eller annars är i nära kontakt med varandra.

Om det i fordonet finns en person som hostar/nyser kraftigt, ska personen om möjligt placeras klart åtskild (helst på minst 2 meters avstånd) från de övriga passagerarna. Sjuka passagerare kan erbjudas mun- och nässkydd för engångsbruk om sådana finns att tillgå.

Om ett trafikmedel går sönder eller i andra situationer med avbokningar eller störningar ska den ersättande transporten ordnas med beaktande av kraven på hälsosäkerhet och säkerhetsavstånd. Avstånden ska beaktas även i arbetsarrangemangen och pauslokalerna för förare och annan personal i trafikmedlen.

Tänk särskilt på utmaningarna under rusningstid!

Se till att trafikmedlet inte blir för fullt.⁴ Om trafikmedlet har ingångar med betalningsanordningar även annanstans än vid den dörr som är närmast föraren, ska dessa ingångar användas i första hand. I buss- och tågtrafiken kan man öppna alla dörrar när man stannar vid en hållplats och instruera passagerarna att använda olika dörrar, för att öka luftväxlingen och minska risken för smitta.

Aktörerna ska gärna identifiera de turer under vilka det är mest rusning och vidta nödvändiga åtgärder för att minska rusningen. Man ska informera passagerarna om de turer då det konstaterats vara mest rusning exempelvis med hjälp av ruttplanerare och andra elektroniska kanaler. Man kan anvisa passagerarna att i mån av möjlighet undvika att resa under rusningstid. Myndigheter som ordnar lokaltrafik kan gärna diskutera med exempelvis skolväsendet om undvikande av rusningstoppar på enskilda linjer. Egenkontrollen ska i synnerhet riktas mot resande under rusningstider. Det kan finnas anledning att utvärdera i synnerhet säkerhetsavståndsåtgärdernas tillräcklighet senast i det skede då man tvingas utvärdera åtgärdernas tillräcklighet i samband med beredning av ett beslut om begränsning av passagerarantalet.

Anvisningar för användning av munskydd

Passagerarna kan anvisas om användning av munskydd exempelvis genom högtalarutrop och annonser. Man kan också meddela passagerarna att munskydd måste användas i trafikmedlet. Det rekommenderas inte att man kräver munskyddsanvändning av barn under 12 år eller personer som har hälsorelaterade hinder för användning av munskydd. I situationer där man kräver att passagerarna ska använda munskydd, rekommenderas att man vid behov ger passagerarna anvisningar för hur de kan skaffa munskydd.

³ THL:s anvisning för kollektivtrafiken 25.5.2020

⁴ Arbetshälsoinstitutets anvisning 4.12.2020

Inom flygtrafiken är det möjligt att avlägsna en passagerare från ett trafikmedel om passageraren saknar munskydd.

Erbjud möjlighet att sköta handhygien!

Erbjud passagerarna möjlighet att rengöra händerna genom tvätt eller desinficering på stationerna, i terminalerna och i hamnarna. Erbjud passagerarna och förarna möjlighet att upprätthålla en tillräcklig hygiennivå även i trafikmedel, i synnerhet i fjärtrafik, där passagerarna vistas längre i trafikmedlet. I mån av möjlighet ska man informera passagerarna om möjligheten att desinficera händerna.

I praktiken kan man förverkliga en tillräcklig hygiennivå exempelvis genom att placera handdesinfektionsmedel i närheten av betalterminaler och biljettavläsningsanordningar ombord på trafikmedlen. Det ska gärna finnas handdesinfektionsmedel tillgängligt så att man kan rengöra händerna innan man hanterar ett mun- och nässkydd samt direkt efteråt.

Åtgärder som att beställa och betala resor via internet, använda kontaktlös betalning eller betala med hjälp av olika mobilapplikationer kan minska behovet av att använda ovan nämnda anordningar och desinficera händerna. I tillgängliga färdmedel ska man placera handdesinfektionsmedlet så att det är tillgängligt för personer som använder rullstol. I en del trafikmedel kan det vara utmanande att hitta en lämplig plats för desinfektionsmedlet, och möjligheten till desinficering kan få passagerarna att röra sig mer i trafikmedlet, vilket ökar kontakterna mellan människor.

Ju längre resa det är fråga om, desto större betydelse har placeringen av handdesinfektionsmedlet i trafikmedlet. Det rekommenderas att handdesinfektionsmedel görs tillgängligt i alla trafikmedel. Om det ändå inte rimligen är möjligt ska man på annat sätt se till att passagerarna har möjlighet att rengöra händerna. I sådana fall kan möjlighet till desinficering av händerna vid de mest trafikerade stationerna och terminalerna betraktas som en tillräcklig åtgärd.

Städa och vädra!

Effektivisera rengöringen av lokaler och ytor utöver vad som föreskrivs om städning i verksamheten i fråga. Ytor som vidrörs ofta, såsom dörrhandtag, armstöd, bordsytor, strömbrytare och vattenkranar, ska rengöras minst en gång om dagen.

Lokaler och ytor avsedda att användas av passagerare i trafikmedel ska rengöras regelbundet för att upprätthålla en tillräcklig hygiennivå. Trafikmedlen ska rengöras tillräckligt ofta, exempelvis mellan varje tur, men minst en gång per dag. Arbetshälsoinstitutet har i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd utarbetat anvisningar för städning för förebyggande av covid-19-smitta: <https://www.ttl.fi/sv/stadanvisningar-for-att-forebygga-smitta-av-covid-19%e2%80%af/>. Man bör också notera att en bransch kan ha striktare renlighetskrav än de som nämns ovan, exempelvis i fråga om livsmedelshygien.

Ombesörj god ventilation under resan och vädra i mån av möjlighet även annars.

Gör upp en plan!

Enligt lagen om smittsamma sjukdomar ska aktören som disponerar över utrymmen och leverantören av transport- eller trafiktjänster i samarbete utarbeta en skriftlig plan för hur de ska styra passagerarströmmarna i lokalerna. Planens syfte är att på ett enkelt och begripligt sätt beskriva hur passagerarströmmarna ska styras för att hålla tillräckliga avstånd. Planen, med undantag för personuppgifter som ingår i den, ska finnas synlig för passagerarna på stationen eller i terminalen. Dess effektivitet kan ökas till exempel med andra skyltar som styr passagerarnas rörelser i lokalen.

Det är bra om den som disponerar över lokalerna tar huvudansvaret för att utarbeta planen och sätta upp den där passagerarna kan se den. Planen ska utarbetas i samarbete med de leverantörer av transport- och trafiktjänster som verkar i lokalerna. I praktiken är det inte alltid möjligt att nå alla leverantörer av transporttjänster som verkar i anslutning till lokalen, men man ska ändå göra upp en plan och sätta upp den synligt i lokalen. De leverantörer av transporttjänster som inte kunnat delta i utarbetandet av planen är ändå skyldiga att följa planen och uppfylla sina lagstadgade skyldigheter. Planen kan exempelvis ha formen av en egenkontrollplan eller en kartbild, eller följa Traficoms planmodell ([länk till webbplatsen](#)). Sådana leverantörer av transporttjänster som är skyldiga att ha beredskap eller en beredskapsplan enligt annan lagstiftning kopplar ihop planen med denna plan till tillämpliga delar.

Arrangemangen för styrning av passagerarströmmar övervakas också genom planen som beskriver dem. Planen ska på begäran delges tillsynsmyndigheten. I det praktiska tillsynsarbetet kontaktas i första hand lokalens innehavare om planen saknas eller är bristfällig.

Länkar till andra myndigheters anvisningar och rekommendationer